

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ І ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

Галузь знань **28 «Публічне управління та адміністрування»**

Спеціальність **281 «Публічне управління та адміністрування»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Івано-Франківськ, 2022-2023 н.р.

Робоча програма «Політологія і громадянське суспільство» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». 19 с.

Розробники:

Матвієнків Світлана Миколаївна, кандидат політичних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління та бізнес-адміністрування

Протокол від 30 серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри управління
та бізнес-адміністрування _____

(підпис)

П'ятничук І. Д.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов'язкова	
	Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»		
Змістових модулів – 2	Освітня програма Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: виконується в межах самостійної роботи		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 8	Освітній рівень: бакалавр	16 год.	6 год.
		Практичні заняття	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні заняття	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання	
-	-		
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 %

для заочної форми навчання – 11,11 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни „Політологія і громадянське суспільство” є надання студентам на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти необхідних для професійної діяльності знань про основні категорії політичної науки, засвоєння ними концептуальних підходів щодо процесів розбудови демократичної держави та громадянського суспільства, закономірностей переходу від тоталітаризму до демократії, формування самостійного та критичного ставлення до державотворчих процесів.

Завдання: вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів політичного знання; аналіз міжнародного політичного життя, геополітичного становища і політичних процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності у сучасному політичному світі, формування у студентської молоді політичної свідомості і політичної культури, самостійного творчого мислення, вироблення патріотичної орієнтації та прагнення до самореалізації.

Компетентності навчання:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

ФК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

ФК.10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

Програмні результати навчання:

ПР1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПР7. Уміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна

Становлення і розвиток політології. Об'єкт і предмет вивчення політології. Місце політології в системі соціальних і гуманітарних наук. Структура політичної науки. Категорії та принципи політології. Методи, функції і завдання політології.

Тема 2. Політична влада: природа, ресурси, легітимність

Поняття, ознаки, форми та концептуальні підходи до проблеми політичної влади. Специфіка політичної влади. Об'єкти та суб'єкти влади. Основні форми політичної влади: керівництво і управління, панування, контроль.

Проблеми легітимності політичної влади. Типи легітимності влади М. Вебера та Д. Істона. Шляхи легітимізації влади.

Ресурси політичної влади та їх типи. Функції політичної влади. Механізм розподілу влади.

Тема 3. Політична система: поняття, структура, типологія

Поняття і структура політичної системи. Компоненти політичної системи. Теорії політичних систем Г. Алмонда та Д. Істона. Основні ознаки політичної системи. Типологія політичних систем. Зміст основних функцій політичної системи. Характеристика політичної системи сучасної України.

Тема 4. Держава як основний інститут політичної системи

Поняття і теорії виникнення держави. Характеристика державної організації та її відмінність від інших інституційних утворень. Основні ознаки, внутрішні та зовнішні функції держави. Форми державного правління: республіка (президентська, парламентська, змішана), монархія (конституційна, абсолютистська). Види державно-територіального устрою: унітарні, федерації,

конфедерації, імперії. Концепція правової держави і громадянського суспільства.

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Громадянське суспільство. Політичні партії, громадські організації та рухи

Розуміння змісту поняття «громадянське суспільство», його співвідношення з державою. Громадсько-політичні об'єднання і рухи в політичній системі.

Походження і сутність політичних партій. Ознаки та структура політичної партії. Класифікація політичних партій: Р. Маркідіс, М. Дюверже, Дж. Сарторі. Функції політичних партій.

Партійні системи: однопартійна, двопартійна та багатопартійна, інші.

Політичні партії як невід'ємна складова частина механізму сучасної демократії. Партійна система сучасної України.

Тема 6. Політичні еліти і лідерство

Підходи до визначення поняття еліти в сучасній науці. Політична еліта: суть, основні концепції (В. Паретто, Г. Моска, Г. Лассуел, Л. Боден, Х. Ортега-і-Гассет) і структура. Типи, функції та системи формування політичних еліт: антрепренерська та система гільдій. Специфіка формування політичної еліти в тоталітарному, авторитарному і демократичному режимах. Завдання політичної еліти в суспільстві.

Політичне лідерство: суть, ознаки і теорії політичного лідерства. Об'єктивні і суб'єктивні характеристики лідерства. Класифікація політичного лідерства та їх функції. Специфіка політичного лідерства в конкретних політичних системах. Політичні еліти і політичне лідерство сучасної України.

Тема 7. Міжнародна політика

Формування і розвиток політичної думки з проблем міжнародних відносин. Поняття міжнародних відносин, їх суб'єкти та види. Стани міжнародних відносин.

Міжнародна політика: суть, цілі, функції. Основні форми міжнародної політики: пасивна, агресивна, активна, консервативна. Зовнішня політика та її основні цілі. Принципи та функції міжнародної політики. Структура світового політичного процесу. Засоби міжнародної політики.

Україна в системі міжнародних політичних відносин.

Тема 8. Світові ідейно-політичні доктрини

Особливості світових ідейно-політичних доктрин. Поняття політичної ідеології і доктрини: сутність, суспільні функції, типологія. Сутність та еволюція лібералізму, сутність та еволюція консерватизму, теоретичні засади соціалізму, соціал-демократизму, комунізму, націоналізму і релігійного фундаменталізму.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1.												
Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 2. Політична влада: природа, ресурси, легітимність	11	2	2			7	11	1	1			9
Тема 3. Політична система: поняття, структура, типологія	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 4. Держава як основний інститут політичної системи	12	2	2			8	12	1	1			10
Разом за змістовним модулем 1	47	8	8			31	47	4	4			39
Змістовний модуль 2.												
Тема 5. Громадянське суспільство. Політичні партії, громадські організації та рухи	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 6. Політичні еліти і лідерство	11	2	2			7	11	1	1			9
Тема 7. Міжнародна політика	11	2	2			7	11					11
Тема 8. Світові ідейно-політичні доктрини	9	2				7	9					9
Разом за змістовним модулем 2	43	8	6			29	43	2	2			39
Усього годин	90	16	14			60	90	6	6			78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Політологія як наука і навчальна дисципліна	2
2.	Політична влада: природа, ресурси, легітимність	2
3.	Політична система: поняття, структура, типологія	2
4.	Держава як основний інститут політичної системи	2
5.	Громадянське суспільство. Політичні партії, громадські організації та рухи	2
6.	Політичні еліти і лідерство	2
7.	Міжнародна політика	2
	Разом	14

6. Теми лабораторних занять

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Політологія і громадянське суспільство» лабораторні заняття не заплановані.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Політологія і громадянське суспільство» складається з різних її видів:

- 1) підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять);
- 2) самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом та проходження тестування за результатами опрацювання;
- 3) підготовка індивідуального проєкту.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Політологія як наука і навчальна дисципліна	8
2.	Політична влада: природа, ресурси, легітимність	7
3.	Політична система: поняття, структура, типологія	8
4.	Держава як основний інститут політичної системи	8
5.	Громадянське суспільство. Політичні партії, громадські організації та рухи	8
6.	Політичні еліти і лідерство	7
7.	Міжнародна політика	7
8.	Світові ідейно-політичні доктрини	7
	Разом	60

8. Індивідуальне завдання

(виконується в межах самостійної роботи)

Вивчення дисципліни «Політологія і громадянське суспільство» передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проекту. Зміст індивідуального завдання:

Написання індивідуального завдання на одну із запропонованих тем здійснюється згідно наступних вимог: обсяг – 12-14 сторінок, 14 шрифт, 1,5 інтервал, поля: зліва, зверху, знизу – 20 мм, справа – 10 мм. Список літератури подавати наприкінці тексту за алфавітом. Посилання в тексті в квадратних дужках, де перша цифра – номерпозиції у списку літератури, а друга – номер сторінки, наприклад, [9, с.12-14]. Структура роботи:·Зміст;·Вступна частина;·Виклад матеріалу;·Висновки;·Список використаної літератури. Перелік тем:

1. Політична наука в сучасній Україні: суспільно-політичне значення і головні тенденції розвитку.
2. Концепція поділу влади: сучасна інтерпретація.
3. Державна влада в Україні: особливості, проблеми, перспективи .
4. Засоби масової інформації як "четверта влада".
5. Типи політичних систем у посткомуністичних країнах: порівняльний характер.
6. Сутність та принцип правової держави в сучасному світі.
7. Громадянське суспільство та держава: питання співвідношення та взаємодії.
8. Основні тенденції розвитку сучасної держави.
9. Профспілки: можливості, проблеми та результати діяльності.
10. Політична культура — культура політичного мислення і поведінки.
11. Політична культура української молоді на сучасному етапі.
12. Формування демократичного політичного режиму в Україні.
13. Проблеми і перспективи становлення громадянського суспільства в Україні.
14. Вибори та їх роль у політичному житті України.
15. Багатопартійність як основна риса партійної системи в Україні.
16. Запровадження електронної демократії: перспективи та виклики.
17. Корупція як суспільний феномен.
18. Формування іміджу політичного лідера у виборчій кампанії.
19. Міжнародно-політичні конфлікти: способи врегулювання.
20. Зародження і розвиток міжетнічних конфліктів: теорія та практика.
21. Волонтерський рух в сучасній Україні.
22. Номенклатура як форма політичної еліти.
23. Лобізм як соціально-політичне явище: суть, етапи розвитку та форми прояву.

9. Методи навчання

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Політологія і громадянське суспільство» використовуються наступні методи

навчання.

Методи навчання	Характеристика
Наочні методи навчання	Ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації (читання лекцій та підготовка практичних завдань із використанням мультимедійних презентацій, демонстрація тематичних відеороликів).
Інтерактивні методи навчання	Ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм. Серед інтерактивних методів навчання використовуються: відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод.
Практичні методи навчання	Передбачають виконання практичних завдань. Серед практичних методів навчання використовуються практичні роботи, вправи, написання есе.
Інноваційні методи навчання	Поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентнісний метод (спрямований на розвиток професійних навичок, вмінь та якостей здобувачів освіти), проектно-дослідницький метод (спрямований на вирішення проблемного питання через розвиток пошукових та аналітичних якостей здобувачів освіти, а також навичок командної роботи), використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Програми і сервіси, які використовуються: сервіси та програмні продукти від Microsoft, інструменти Google, графічні редактори Crello та Canva, хмарне презентаційне програмне забезпечення Prezi, конструктор лендінгових сторінок of.ua, Diagrams.net, Kahoot, Mentimeter, QR Генератор, Cutt.ly.
Методи дистанційного навчання	Ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання, платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet, Cisco Webex.

10. Методи контролю та критерії оцінювання

Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі заліку):

- 1) обсяг балів за практичні заняття – 50 %
- 2) обсяг балів за самостійну роботу:
  - тестування – 30 %
  - індивідуальний проєкт – 20 %.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання

практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 50 балів.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

№ теми Вид навчальної роботи	1	2	3	4	5	6	7	8	Разом
Практичне заняття (опрацювання завдання)	7	7	7	7	7	7	8		50
Самостійна робота (тестування з теми)	2	4	4	4	4	4	4	4	30
Самостійна робота (індивідуальний проєкт)									20
Максимальна к-ть балів									100

Критерії поточного оцінювання:

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної

літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри управління та бізнес-адміністрування здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4).

Ознайомитися із положенням можна за посиланням:
<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Контроль за самостійну роботу.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.
2. Підготовка індивідуального проєкту.

Тестовий контроль. Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною

шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 30 балів.

Підготовка індивідуального проєкту.

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 20 балів. Сума балів за індивідуальний проєкт розраховується за наступною формулою:

$$y = \frac{x \times 20}{100},$$

де x – кількість балів, яку отримав здобувач вищої освіти (за 100-бальною шкалою),

Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі заліку.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної

дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Здобувачі вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії більше трьох підсумкових незадовільних оцінок (F, FX) незалежно від виду контролю (екзамен, залік), відраховуються з університету за академічну неуспішність. Здобувачам вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії одну-три незадовільні оцінки (F, FX), дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у встановлені графіком навчального процесу терміни. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни, яке регламентується Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS.

Шкала оцінювання

університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
25-49	FX	не зараховано
0-24	F	

11. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

1. Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

3. Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

4. Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».

Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Пропуски занять (відпрацювання)

Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4).

Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Виконання завдання пізніше встановленого терміну

У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4-5).

Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Невідповідна поведінка під час заняття

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14

«Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти».

Ознайомитися із положенням можна за посиланням:
<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019)

Ознайомитися із положенням можна за посиланням:
<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

12. Рекомендовані літературні джерела

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>.
2. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
3. Томахів В. Політологія: Навчальний посібник . Вид. 3-е, доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 224 с.
4. Політологія: навчально-методичний посібник / Л.М. Мельник, І.А. Дужа. Біла Церква, 2019. 426 с.
5. Громадянське суспільство: історичний та політологічний контекст ... О. Шановська // Емінак. Київ ; Миколаїв, 2019. № 4 (28). 55с.
6. Громадянське суспільство в Україні: сучасний стан, виклики, стратегія модернізації: монографія: У 3 т./за заг ред.. акад. НАН України Ю.С. Шемшученка та акад. НАПрН О.В.Скрипнюка / Т.2: Доктринальний вимір галузевих засад функціонування громадянського суспільства в Україні. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2019. 588 с.
7. Дем'яненко О. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Університетські наукові записки. 2019. Том 18. № 4 (72). С. 27–37.
8. Правова політологія: проблеми концептуалізації та інституціоналізації: монографія/ За ред.. І.О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2019. 288 с.
9. Горбатенко В. Футурологія і політика: монографія/ Володимир Горбатенко. Київ: Акадевидав, 2019. 288 с.
10. Новородовський В. В. Національні меншини України в політичних процесах (1945–1991): науковий дискурс : монографія. Київ : ІІІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 152 с.
11. Кармазіна М., Бевз Т., Горбатюк М., Зорич О. Регіональні політичні

еліти в Україні: особливості формування, цінності та ідентичності (кінець 1991-2019 рр.). Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 264 с.

12. Політичне поле України у ситуації суспільної кризи: влада, опозиція, політичні партії, громадські організації / за ред. О.М. Майбороди. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 264 с.

13. Кармазіна М. Тридцять років української багатопартійності (кінець 1990 – початок 2020 рр.). Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 88 с.

14. Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря, М. С. Кармазіна, В. О. Ковалевський, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.

15. Правова політологія. Академічний курс: підручник/авт. кол.: за ред. І.О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2021. 480 с.

16. Сучасний унітаризм: доктрина і практика: монографія. До 30-річчя незалежності України/ Ю.С. Шемшученко, О.В.Скрипнюк, О.В. Батанов та ін.; від. ред. Ю.С.Шемшученко. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2021. 514 с.

17. Діяльність громадських організацій національних меншин як чинник консолідації українського суспільства : колективна монографія / за заг. ред. д. держ. упр., доц. Маріана Токаря і д. держ. упр., проф. Петра Петровського; ЛРІДУ НАДУ; НДІ політичної регіоналістики УжНУ. Львів, Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2021. 374 с.

18. Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 704 с.

19. Відповідальна політика в сучасній Україні: ілюзії та реалії / за ред. О. М. Майбороди. Київ : Інститут політичних і етнонаціональ-них досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 252 с.

20. Громадянське суспільство : курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент», ОПП «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОПП «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» денної форми здобуття вищої освіти / уклад. Т. М. Борко, О. В. Шарін. Миколаїв : МНАУ, 2022. 153 с.

21. Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми : монографія. Вид. 2-ге, доп. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних

досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.

22. Цурканова І.О. Політологія : Конспект лекцій з дисципліни «Філософія та політологія» для студентів усіх спеціальностей : навчальний посібник. Дніпро : УДУНТ, 2022. 102 с.

23. Матвієнків С.М. Зв'язки органів місцевої влади з громадськістю (на прикладі Івано-Франківщини). Прикарпатський вісник НТШ. Думка. 2018. №5(49). С.136-145.

24. Матвієнків С.М. Державна інформаційна політика в контексті інтеграції України в Європейський Союз. Вісник Прикарпатського університету. Політологія./ 14 Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: ЛІК, Вип.12. 2018. С.227-234.

25. Матвієнків С.М. Організація і методи комунікації органів державної влади із засобами масової інформації (на прикладі Івано-Франківської області). Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. Львів, Вип. 19. 2018. С.162-169.

26. Матвієнків С.М. Вплив національно-політичної свідомості сучасного українського суспільства на інформаційний простір держави. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії/Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, № 2 (4). 2018. С. 126-136 .

27. Матвієнків С.М. Національна свідомість як чинник формування політичної нації. Гілея: науковий вісник. К. : «Видавництво «Гілея», 2019. Вип. 141 (2). Ч. 3. Політичні науки. С. 43-48.

28. Матвієнків С.М. Інформаційний простір сучасної України: законодавчий аспект. Держава і право: Збірник наукових праць. Серія Політичні науки. Випуск 83 / Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2019. С. 74-84.

29. Матвієнків С.М., Воробець Н.Р. Національна безпека сучасної України. Вісник Прикарпатського університету. Політологія. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: ЛІК, Вип.13. 2019. С. 104-110.

30. Матвієнків С.М. Роль періодичних видань у розвитку україно-польських відносин на Прикарпатті. Гуманітарні візії. Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2020. Том 6. № 2. С. 34-40.

31. Матвієнків С., Головчинський Н. Теоретико-методологічні засади дослідження поняття «війна». Вісник Прикарпатського університету. Сер. Політологія. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: Плай. 2020. Вип. 14. С. 103-113.

32. Матвієнків С.М. Преса національних меншин сучасної України (на прикладі м. Івано-Франківська). Політологічний вісник: збірник наукових праць

/ голов. ред. В. Ф. Цвях; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К.: ТОВ «Вадекс», 2020. Вип. 85. С.238-251.

33. Лушагіна Т.В., Матвієнків С.М. Індекс інформування в об'єднаних територіальних громадах на прикладі Миколаївської та Івано-Франківської областей. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса, Сер.: Політичні науки. Вінниця, 2021. №6. С. 55-63.

34. Матвієнків С.М. Громадські організації національних меншин Прикарпаття в суспільно-політичному житті регіону. Політичне життя. Вінниця, 2021. №3. С. 19-24.

35. Шмаленко Ю, Матвієнків С. Законодавче врегулювання медійної сфери в Україні як важливий крок України до вступу в ЄС. Політикус. Спецвипуск, 2022. С. 136-142.

36. Матвієнків С.М. Трансформація політичної свідомості в умовах становлення демократії в Україні: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 252 с.

37. Матвієнків С.М. Регіональні ЗМІ: функціональні особливості та вплив на інформаційний простір держави (досвід Івано-Франківщини): монографія / С. М. Матвієнків. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2022. 268 с.